

DUNÁNTÚLI HAZÁNK

Keresztény kisgazda- és földmives-párti politikai lap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Pápa, Jókai Mór utca 15.
Telefonszáma: 14.
Előfizetési árak: egész évre 160 K, félre 80 K,
negyedévre 40 K, egy óra 18-30 K. Egyes szám ára 2 K.

Felolós szerkesztő:
ZSILAVY SÁNDOR.

A keresztény kisgazda- és földmives-szövetség
hivatalos lapja.
Megjelenik minden pénteken és vasárnap.

Csonka Magyarország - nem ország.
Egész Magyarország - mennyország!

TÁVIRATOK.

(Saját tudósítónktól.)

Nyilatkozatok az aktuális kérdésekről.

* Budapest, nov. 10.

M. T. I. (Magánjelentés.) A kisgazdapárt egyik vezető tagja az aktuális politikai kérdésekről a következőket mondotta: Fontosnak tartanám, hogy a nemzetgyűlés mielőbb összeüljön. A külföldön teljesen tájékozatlanok a mi állapotainkat illetően, a koronánk folytonosan romlik és az ország közgazdasági állapota súlyos válság előtt áll. Byen körülmények között a parlamentnek okvetlenül össze kell ülnie, egyáltalában érthetetlen, hogy a kormány miért nem tartotta együtt a nemzetgyűlést, holott arra már azért is szükség lett volna, hogy letárgyalhassuk a még Hegedűs Lóránt által be-nyújtott költségvetést, melyen a változott viszonyokhoz képest lényeges változtatásokat kell tennünk. Azután itt van több fontos alkotmányjogi kérdés: a választójogi, közigazgatási és förendinai reformok kérdése, melyek mind megvalósításra várnak. A nemzetgyűlés bizottságainak is meg kell kezdeni a munkálatokat, hogy a parlamenti tárgyalásra előkészítsék javaslataikat. Véleményem szerint tehát a mai súlyos helyzetben okvetlenül együtt kellene lenni a nemzetgyűlésnek és teljesen érthetetlen, hogy az ország súlyos gazdasági helyzetében csupán párt politikai kérdésekkel foglalkozzék. — Érdeklődünk Gaál Gasztonnával, a nemzetgyűlés elnökénél, hogy történt-e intézkedés a Ház összehívása iránt? Kérdésünkre a következő választ kaptuk: Eddig még semmiféle intézkedésről nem tudok és egyelőre teljesen bizonytalan, hogy mikor fog összeülni a ház.

Az egységes párt megalakításáról jól értesült forrásból a következőket mondották munkatársunknak: Az egységes párt alakítása teljesen a miniszterelnök dolga. Mi úgy tartjuk helyesnek, hogyha mindkét pártból a mérsékeltabb elemeknek olyan tömörülése jönne létre, mely akár Bethlen István miniszterelnöknek, akkor másnak vezetésében az ország javára szolgálna. Mi a személyes kérdéseket teljesen kikapcsoljuk. Előttünk egy cél lebeg és ez az, hogy az ország a mai nehéz, súlyos állapotából kikerüljön. Csak ezt tartsa szem előtt a többi párt is, akkor az egységes párt megalakulásánál semmi akadály sem merül fel.

Elég a jeremiádkból!

A napi sajtó egy jó része, a politikai és közéleti emberek egy bizonyos kategóriája telve van siránkozással, gyászszal a legutóbbi napok eseményei miatt. Jajgatnak, sirnak, jeremiádkat zengenek az ország szomorú sorsa felett, keseregnek szívtevépő zokogással a megaláztatás miatt, mely bennünket ért; gyászolnak hamuhintet fejjel, hogy idegen hatalmak parancsszavára meg kellett fosztani trónjától a koronás királyt.

Hát a jeremiádkból, a siránkozásból, gyászból már éppen elég!

Ami megtörtént, megtörtént! Mindez a múlté már, a múltat pedig meg nem történthé tenni nem lehet, legfeljebb a jövőt lehet ennek tanulságai alapján jobbra, boldogabbá tenni. El kell viselnünk a megaláztatás keserűségét, még akkor is, ha ez a megaláztatás a saját tévelygéseink súlyos következménye gyanánt zúdult vállainkra és éppen ezért kétszeresen éget.

Megalázkodtunk, fejet és térdet hajtottunk a reánk agyarkodó hatalmasságok előtt, csak hogy egy újabb véres veszedelem leselekedő rémét elterelhessük árva fejünk fölül. Elhárítottuk a külső vesélyt, de van ezernyi veszedelem, mely bennünket közvetlen közelről, belülről fenyeget. Van itt kérdés egész garmadával, mely feleltre, megoldásra vár. Elég tehát a jeremiádkból! A gyászból, asszonyos siránkozásból! Fel a fővel, magyarak! Mert ha siránkozunk, míg fejünk felett ropogva ég a tető, megtörténhetik, hogy alája temetkezünk.

Nem siránkozni, de önérttel, férfias daccal, kitartással harcolni kell, nem a multak hibái, tévelygései, félszégei miatt — de az életért, a jelenért.

Itt a legnagyobb veszedelem, a mai élet egy hatalmas, meg nem fejtett problémája, mely ellen küzdünk kell karddal, karral: a drágaság. Itt, ezzei a hatalmas ellenséggel kell felvennünk a harcot, ha a jelenben élni, ha a jövőben maradékainknak megélhetést teremteni akarunk.

Ha egy kissé gondolkozunk, ha figyelemmel kíséjük az újságok hiradásait, ha arányba állítjuk a külföldi gazdasági, de főként termései viszonyokat a miénkkel, akkor ma Csonkamagyarországon egy boldog, olcsó és — tán nem merész e kijelentés — gondtalan életnek kellene lennie. Ez évben — hála az Eg gondoskodó jóakarátának — olyan gabonatermésünk volt, amilyennel legidősebb gazdáink sem dicsekedhetnek. Ak-

Szemle.

Azt hittük, régen lejárt azoknak a szomorú, gyászos időeknek a korszaka, midőn az ember önbíráskodást üzhett, midőn minden törvényes eszköz mellőzésével, vagy annak teljes hiányában ön-önmaga volt elégtelt minden elszenvedett személyi sérelméért, vagy dologi kárért. A bot, korbács, kauszuka, díres, a feszítő és szakító gyűrűk, a kerék és az inquisíciónak összes raffinált kínzó eszközei, úgy hittük már csak egyes bünyűi és egyéb múzeumokban lesznek szemlélhetők és mi az anyagi és erkölcsi romlásban szenvedő huszadik század gyermekei már csak régi íratokban, elszárgult foliánsok között fogunk a testi kínzásokkal találkozhatni, csak rémes mesékből, háttoronganató elbeszélésekből fogunk hallani az emberiség körében szízdadokkal előbb annyira divó barbár önbíráskodásról. Csaldtunk! Mert némely vidéken ma is van önbíráskodás és talán rútább, visszatartóbb, mint volt valaha is a multban, mert elsősorban nem a sérelem érzete, vagy a kár tudata sugalmazza, hanem a gyaldzatos bosszú: a faji bosszú. Erről szól az alábbi jól megjegyzendő história is: A Balaton melletti Nagybábony községben Tauber Herman zsidónál szolgált Molnár Mária cselédleány. Ki tudja hogyan, minek, vagy kinek a sugallatára, Mária néhány ruhadarabot eltrulajdonított a Tauberéknál nyaraló dr. Löwi budapesti ügyvéd kosarából. A lopásra rájöttek. Nosza, kapva-kapott Tauber és Löwi, hogy kitőlhessék forrongó faji gyűlöletüket a megtévedett „goj” csemelén. Neki estek, véresre verték, majd midőn már mozdulni is alig tudott, Taubernek ördögi ötlete támad — a szegény leányt összekötözték kezeivel a kocsi hátuljához kötözte és száguldó lovakkal vonszoltatta több, mint egy negyedórán keresztül; de még ez sem volt elég, mert az inquisíció után még heteken át elzárva tartotta és élelem helyett bőven kijárt az ütlegelés. A kaposvári törvényszék Taubert 6 hónapi fogházra, 5000 korona pénzbüntetésre, egy évi hivatalvesztésre, Löwit pedig 5000 korona fő- és 2000 korona mellékbüntetésre ítélte. — Az esethez nem szükséges bővebb kommentárt fűzünk; elég annyi, hogy ma, midőn a tárgyalás után napvilágra került ez a gyaldzatosság és az egész országban nagy felháborodással tárgyalják... sokan gondoltak arra, hogy helyesebb, jobb és boldogítóbb tudat volna, ha nemcsak úgy fogták volna reánk a féshér terrort, de annak tényleg megtörtént esetei is volna.

kor, amidőn Péter Pál napján a rengő, aranyos kalászkokról irtam e lap hasábjain, akkor még nem volt ily elvisehelteiten drágaság. Azóta azonban — hej! — nagyot változott a szegény, megpróbált magyar sora, azóta — pedig még szó sem volt a detronizációs kényszerről — kufárok kezébe került a magyar arany: a búza. A magyar föld gyermekének, a magyar paraszt véres, veritékes munkájának gyümölcse gyalázatos kereskedelmi cikké vált, melynek árát olyan emberek irányítják, akik soha nem érezték a feltört magyar ugar párologó illatát, akik soha nem bányásztak szorgalommal, kínál a magyar anyaföld méhében, hanem csak a kínáló üzletből, a spekulációból éltek.

Akkor, midőn az aratás után felbúgtak a magyar aranyt verő hatalmas gépek, akkor, aratás után még 800 korona volt egy métermázsza búza, ma — két-három ezerért adják azok, kik a szegény, de becstelen földmunkás termését megvették. Mert megvették már akkor legalább kilencven százalékát a magyar föld termésének a spekulánsok, a börzianerek. És most itt a legnagyobb eljenség: a drágaság, az éhség fenyegető veszélye.

„A pénznek annyi az értéke, amennyi kenyeret adnak érte” mondá egy bolDOGUL professzorom. Akkor mosolyogtunk rajta, ma: arany igazság. A tisztviselő, a munkás, a fix-fizetésből élő kétségbeesve látja, hogy hiába görnyed, izzad, robotol nappal és éjjel egybetéve, nem tud megélni, mert egy gyalázatos, gonosz ellenség, a spekulánsok hadserege kilopja zsebéből a pénzt és mindennap kisebb kenyeret ad érte.

Itt a legnagyobb magyar gyász, itt a legnagyobb magyar veszedelem: a drágaság, mely kiszívja ereinkből a vért, csontjainkból a velőt, izzé-porrá téphet bennünket. Nagyobb veszedelem ez, mint a szuronyokon nyugvó külső hatalmaságok presztízse.

A külső erőszak előtt térdet hajtottunk, nemzeti energiát spóroltunk, ha mindjárt megaláztatás árán is, kardunkat félretettük, hogy itthon mezitelen karokkal birkózzunk meg a spekulánsok gazdasági által felidézett veszedelemmel.

Fel a fejekkel! — mondám — magyarok, gladiátor-sorokba kell tömörülnünk a vadállatokkal szemben, pusztá, mezitelen testtel, de férfi-izmaink utolsó megfeszítésével. Féltre most minden egyéb kérdéssel, legyen az köz-, magán-, vagyon- vagy család-jogi. Első kérdés most az élet; élni pedig csak jól táplált testtel, meleg ruhával, fűtött szobában, megelégedettséggel lehet. Most a táplálkozás, lakás, ruházkodás, szóval az élet legelmezőbb problémái a legfőbb kérdés, ha ez meglesz, úgy lesz elég erő karjainkban, mely rendet fog vágni azok sorában, kik illetlenül háznak előtt separtek.

A sebek begyógyulnak, a beteg erőre kap, ha van figyelmes kéz, mely ápolja, gyógyszer és táplálék, mely életerőt ad, de éhez, rongyos, elhagyott betegnek csak egy megváltás van: a halál. A nemzet, bármily beteg és megcsontított legyen, még erős, egészséges, hatalmas lehet, ha önére jébből táplálkozni tud; koldus, tehetetlen, nyomorék nép csak há-

lász lehet, ha egy egészséges kéz egyetlen szorítással megszabadítja földi kínjaitól.

Elég a siránkozásból! Férfiakat, tettekét várunk, mert élni és elsősorban itthon akarunk élni.

„Könnyű banni külső elleninkkel,
Ha kivesznek á-belső bitangok.”

D.

A kormányzó

újabb amnesztia-rendelete.

Mint a Magyar Távirati Iroda jelenti, Magyarország kormányzója a következő magas kéziratot méltóztatott kibocsátani:

Kedves Bethlen gróf!

A nehéz idők súlyos megpróbáltatásai között a hazának mindenek fölött álló érdekében a pártoskodás szellemétől megfosztott lelkek békés nyugalmát helyreállítani óhajtván, megbocsátást kívánok gyakorolni egyrészt azokkal szemben, akik a magyar népletek hagyományos érzelmeinek hatása alatt az ország helyzetének és valódi érdekeinek félreismerésével vagy lelkiismeretlen ámitók által félrevezelve és meglevésztve, öntudatlan részesei lettek a fennálló alkotmányos rend és uralom ellen legutóbb intézett támadásnak, másrészt hazafias érzésük megértő méltánylásával azokkal szemben is, akik önfeláldozó készséggel siettek a megcsontításra ítélt haza területi épségének önhatalmi védelmére, amennyiben a törvényes jogrend ellen vétettek.

Ugyanennek a megbocsátásnak szellemében egyuttal a feledés fátyolát kívánom boricani azokra a bűncselekményekre is, amelyeket a bűnös forradalmak szenvedései nyomán keletkezett szenvedélyek és indulatok hatása alatt követtek el.

Ehhez képest kegyelemben részesítem:

1. azokat az egyéneket, akik a fennálló alkotmányos rend és uralom ellen legutóbb intézett támadásban bármilyen módon résztvettek, kivéve azokat, akik a támadás szervezésében és irányításában vettek részt, vagy támogatásában vezetőkként működtek közre;

2. azokat az egyéneket, akik a magyar állam nyugati határszélein az ország területi épségének önhatalmi megvédése céljából, vagy e cél szolgálatában bűncselekményeket követtek el, ha a magyar királyi kormány 1921. évi október hó 21. napján kelt kiáltványában foglalt főlhivásnak eleget téve, a további ellenállással főlhagytak és békés foglalkozásukhoz visszatértek;

3. azokat az egyéneket, akik az 1918. évi október hó 31. napja óta bűnösen fölidézett haza- és társadalomellenes forradalmak idején a magyar faj és nemzeti eszme ellen elkövetett cselekmények által fölkeltett közlekedés és menthető fölháborodás hatása alatt, vagy abban a téves meggyőződésben, hogy cselekményükkel a magyar faj és nemzeti eszme érdekeit szolgálják, bűncselekményt követtek el.

A 3. pont alapján nem részesülnek kegyelemben azok, akiknél a bűncselekmény indító oka az önző nyereségvágy volt, vagy akik a bűncselekmény elkövetését megelőző 10 éven belül nyereségvágyból elkövetett büntéttől miatti hat hónapot meghaladó szabadságvesztésbüntetésre jogerősen el voltak ítélve.

Mindezeknél fogva fölhivom a magyar királyi igazságügyminisztert és a magyar királyi

honvédelmi minisztert, hogy a jelen elhatározásom végrehajtására szükséges intézkedéseket tegyék meg.

Kelt Budapesten, 1921. évi november hó 3. napján.

Horthy s. k.

Bethlen István gróf s. k.

LEGÚJABB.

Miniszteri értekezlet.

Budapest, nov. 10.

Tegnap este Bethlen gróf elnökietével értekezlet volt a miniszterelnökségi palotában. Az értekezleten részt vettek: Nagyatádi Szabó István, Bernolák Nándor, Hegyeshalmi Lajos és Rády Gyedeon gróf miniszterek és az egyetlen tárgy a földbirtokreform mielőbb és haladéktalan végrehajtása volt. A földbirtokreform egyike azon problémáknak, melyeknek megoldása további halasztást semmi esetre sem tűr meg. Az értekezlet a késő órákig tartott.

Színház.

Nov. 5. Szombat. „A kis gróf” című operettet ismételték meg abszolút fejelemzetlenséggel, úgy látszik nagyon kihasználni igyekeztek a szereplők a direktor távollétét. A kicsinyke siker Görög, Pap és Sugár nevéhez fűződik.

Nov. 6. Vasárnap. Műsorváltozás folytán az „Aranyhíd” került bemutatásra. Tipikusan francia vigjáték. Francia a téma, franciák a cselekményben mozgó alakok, francia a szerelemek az a felfogása, amint a darabban látjuk, tisztára francia az a légkör, melyben a darab ügyes fordulatokkal leperog. Finom diszkrét pikantéria az uralkodó jellemvonása, mely a gördülékény darabban természetesen látszik, mert seholy sem lépi át a jóízű határt. Az előadás jó volt. A szereplők jól megállították helyüket. Vadnay igen szép; fejlődésre hivatott tehetségről tett tanubizonyoságot, Rogoz pompás természetességgel, könnyedén kezelte szerepét, Völgyi kedvesen alakította szokatlan szerepét, Rakovszky igyekezett jó alakítást és játékot produkálni, csak szerepnemtudása rontotta le a teljes hatást.

Nov. 7. Hétfő. Ripp van Vinkle a régi kedves, régis operett került ismétlésre. A cimszerepet betöltő Erckövy ez estén is fényes tanubizonyoságot adta hivatott mester voltának, minden egyes jelenetét, minden egyes ének-számát, játékát, mozgását a legteljesebb tökély jellemezte. Öszinte nagy, meleg sikere volt. Görög Olga kiváló énekszamaival összhangzatosan egészítette ki Erckövy sikerét, játéka, mozgása kissé nehézkes volt, de különösen a nála szokatlan tolettcsinyságot föltűnt föltűlésre valló hiányosság a gyönyörű énekek mellett is sokat levont az összehatásból. Pap Laci úgy látszik hamar megkezdte a bucsuzást a pápai közönségtől, mert igen Bachus-izű volt még kicsiny szerepében is. A többi szereplők jók voltak.

Nov. 8. Kedd. „A szerelem vására” ez a hatalmas drámai motívumokból felépített idegrázó, de alapjában mély erkölcsi hatású és megnyugtató kifejtett darab, mely a való életet viszi hatalmas konturokban a színpadra előadásra. A főszerepet betöltő B. Király Boriska, ez a kedves, csupa szív és ideg asszony oly briliáns sikert aratott, mely méltán lehet az idei színi szezon csillogó koronája. A szerelmében vergődő meleg szívnek az enyelgő lírástól a ballada komolyságán át egész a legmegrázóbb dráma fenséges magaslataig hullámzó érzelmein oly finom kezekkel vezette lelkeinket Bodonyiné, hogy valóban mély erkölcsi gyönyör szállta meg bensőnket művészi előadása hallatára és látására. A Vicomte szerepét betöltő Zilahy szintén pompásan megállította a helyét, egyes jeleneteit eljes sikerrel oldotta meg, reményt

kelte bennünk az iránt, hogy a fiatal művész nevet rövidesen a legjobb színészek sorában fogják emlegetni. Rogoz ellenszenves szerepében a főle megszokott jó előadást nyújtotta.

Nov. 9. Szerda. „A hermelines nő” került bemutatásra. Gyenge tartalom, gyenge zene s a főpróbák nivóján álló előadás, de hogy a siker elmaradt, még sem teljesen a szereplőkön múlt. A szereplők közül ki kell emelnünk Rónát és Völgyi Nusit, kik legalább hangulatot igyekeztek kelteni, Görög Olga, Érczkövy és Papp énekeikkel keresték a hatást. Néhány derült pillanatot Zilahy és Parlagi jóízű humora kellett.

Amidőn a mai referádánkkal lezárjuk az idei színi szezont — mert Bodonyiékat magasabb cél szolgálata távozásra szólítja — a legteljesebb elismerés hangján kell hogy megemlékezzünk Bodonyi színgazgató igyekezetéről, melyet e rövid idő alatt is a legnemesebb művészetet s a magyar kultúrát oly sikerrel szolgálta az őt nem mindig érdeme szerint méltányoló pápai közönség körében. Reméljük, hogy rövidesen városunk falai között fogjuk őt viszontlátni. —es.

HIREK.

— **Gazdasági felügyelői Veszprém vármegyéjében.** A m. kir. földmívelésügyi miniszter Veszprém vármegyéjében a gazdasági felügyelői szolgálatot a következőképp osztotta be: A gazdasági felügyelői székhelye Veszprém. Vezetője Halmi Nándor m. kir. gazd. felügyelő, helyettese Voehetich György gazdasági segédfelügyelő. A veszprémi és enyingi járások felügyelője Figura György Veszprém székhellyel. A devecseri és zirczi járás felügyelője Töpler Ernő, Devecser székhellyel.

— **Hadifoglyaink érkezése.** Szomorú, borongós téli este. A város apraja-nagyja az állomás felé siet, hogy tanuja lehessen, hogy méltóképpen fogadhassa a hosszú évek viszontagságai után a szombati este Oroszországból Papára érkező hadifoglyainkat, a Kárpátok hőseit, az első tiszszállítmányt. Éjjel egy óra néhány perckor robogott be a hadifoglyok vonata, a sok százra menő lelkes publikum ünneplése közepette a pápai állomásra, ahol Tenzlinger József polgármester tüzes, meleghangu hazaiaságtól izzó beszédben üdvözölte a hazatérteket, majd Kirchner ezredes tolmácsolta közvetlen, mélyhatású, gondolatokban gazdag szavakkal a honvédelmi miniszter üdvözlését. A hazatérők nevében Rajniss Ferenc hadnagy válaszolt. Beszédének minden szavából kifelejtett érzéni egy agyonsanyargatott, izekre tépelt nemzet mélabús sóhajtát, gyötör szenvedéseiket, de mégis egy szebb, egy boldogabb jövő fájdalmas reményét. A közönség néma csendben hallgatta a gyönyörű szónoklatot, csak a könyvek beszéltek... A Szózat után Jungert Mihály, a hadifoglyok apostola bucsuzott el tőlük ezen szavakkal: „Nem nyugszom addig, míg miként ti, minden magyar ember meg nem látja hazája földjét, meg nem találja boldogságát”. A megható és ünnepélyes fogadtatás után a város megvendégelte a sok szenvedést és megpróbáltatást átélt honfitársainkat.

— **Egy kút és tizenegy tifuszeset.** Sopronban az egyik megfertőzött kút vizéből ivók közül rövid időn belül tizenegyen betegedtek meg s ezek most a hafifusz minden kindját szenvedik. Az említett városban két hónappal ezelőtt is előfordult hasonló eset, amikor is egy ház egész népe megbetegedett. Sopronban az a baj, hogy ha egy-egy kút az egészségre veszélyesnek tartanak, azt nem zárják el, hanem csak föllíratot alkalmaznak rá, amely azt foglalja magában, hogy „ivásra alkalmatlan víz”.

— **Sopronvidék lakossága szilárdan áll Magyarország mellett.** A velencei egyezmény értelmében népszavazás alá eső nyugatmagyarországi terület lakossága mindezt hazafias bizakodással tekint a megtartandó népszavazás elé. A brennbergi bányamunkásság körében ugyan osztrák agitátorok azzal próbálták Ausztria mellett hangulatot teremteni, hogy az ausztriai óriási munkabérek hangzatták, de erőlködésük a keresztényszocialista munkásság hazafias érzésén megtört. Bánfaiva lakossága egyhangulag követi Sopront. Fertőrákos német lakosságát oly szoros gazdasági kapcsolatok kötik Sopron városához, hogy állásfoglalása már ebből a szempontból is kétségtelen. Harka község lakosságának nagy része Ausztriában dolgozó munkás, akik közül sokan Bécsújhelyen dolgoznak, ahol tudvalevőleg kommunistaképző iskolák vannak, amelyeknek élén Szántó volt népbiztos áll. A kommunista agitátorok a munkásság sorában természetesen propagandát fejtenek ki, de nem sok sikerrel. Kopháza horvát lakossága töretlenül hűséggel ragaszkodik Magyarországhoz. A napokban innen 600 főből álló küldöttség ment Sopronba az ántántbizottsághoz, amely kijelentette, hogy semmi körülmények között sem hajlandó Ausztriához csatlakozni. Hasonló a helyzet Balfi és Ágfalva községekben is.

— **Ujabb tisz-szállítmány indul Oroszországból.** A második magyar hadifogly tisz-szállítmány. — 375 tisz — a left külügyminisztérium távirata szerint november 7-én vagy 8-án hagyja el Oroszországot.

— **Ellenőrzés alá helyeztek több zalamegyei malmost.** Mint ismeretes, a zalai malmok is bizonyos mennyiségű vámgabona kontinges leszállítására kötelezték magukat szerződésileg, hogy az őrlési tanúsítványkényszer alól meneküljenek. A földmívelésügyi minisztérium zalaezerségi kirendeltsége GOK. malomosztályától nyert értesítése szerint azonban a vámmalmok nagy része nem tett eleget vállalt kötelezettségének és ezért a mai napon több zalamegyei malmost ismét a kirendeltség ellenőrzése és őrlési tanúsítvány kényszer alá helyezték. Mint értesülünk, a földmívelésügyi minisztérium legközelebb ismét 60—70 zalai vámmalomnak fogja a szerződését felmondani, melyek szintén őrlési tanúsítvány kötelezettség alá fognak kerülni.

— **Az orosz foglyok, akik Pápán véglegesen le akarnak telepedni, a hazatárazásra vonatkozó lemondási nyilatkozatuk aláírása végett jelentkezzenek Jovanovics György menekült főjegyzőnél, a városházán.**

— **Az időjárás és a mezőgazdaság.** A földmívelésügyi minisztérium illetékes osztályában szerzett értesülés alapján jelenti a Gazdasági Tudósító: Az utóbbi két hét időjárása csak részben hozott enyhülést az őszi vetésekre és általában a talajmunkákra. Országos eső csak október 23., 24., 28. és 29-én esett és sehol sem szolgáltatták a rendes esőmennyiséget. Csak Győr- és Sopronmegyék területén mutatkozik csekély fölösleg, míg a Dunántúl többi vidékén jelenleg esőhiány van. Még kedvezőlenebb a helyzet a többi ország-részben, ahol a rendes esőmennyiség 60—80 százaléka hiányzik. Csonkamagyarország szélső kelete, Beregtől Aradig nem kapott esőt. Az utolsó nagyobb esőzések értékét az eső nyomában kell országos viharos szél igen lecsökkentette. A helyzet az, hogy egy hosszabb tartó igen bő esőre az egész országban nagy szükség van. A hőmérséklet kedvező. A még szedetlen burgonyát és répát eddig alig érthette kár.

— **A hősök sírjánál.** Nagykanizsa város társadalmi halottak napján gyászos kegyelettel kereste fel a nagykanizsai temetőben nyugvó bakonák hősök sírját. A kommunál-áldozatainak vértanu sírhelye gyászúnnepség színteré volt. Hajdu Gyula dr. kenetes hangon, lángoló szónoklatban emlékezett meg a porladó hőskről. Ünnepleni mentek a főgimnázium ifjúsága s a főreáliskola növendékeik, aki szavaltokban s gyászbeszédekben méltatták a nagyokat. A katonaság is kivonult a nagy háború áldozataihoz s imát mondak a bajtársak sírjánál.

— **A határmegállapító bizottság munkája a Mura mentén.** A magyar és jugoszláv határon, a Mura mentén, hónapok óta egy határmegállapító bizottság működik, amely már befejezte a vend vidéken a helyszíni tárgyalásokat és most egy közbeeső vonalat tanulmányoz. Ez a vonal eltér a trianoni békeszerződésben megállapított határvonalától, de még nem lehet tudni, hogy miképpen és hol fog haladni. Amennyiben a legfőbb tanács a határmegállapító bizottság által javaslatba hozandó új vonalat jóváhagyja, úgy több községnek Magyarországhoz való visszacsatolása remélhető. A határmegállapító bizottság munkájával kapcsolatosan arról értesülünk, hogy a vendvidéki tüntetések alkalmával mintegy 700 muraszombati járásbeli lakost letartóztattak és vitték Marburgba, ahol fogvatartották őket. A külügyminisztérium és a bizottság közbenjárására legnagyobb részüket szabadlábra helyezték, a vizsgálat azonban tovább folyik ellenük. A szabadlábrahelyezés föltétele az, hogy községük, illetve lakóhelyük határát nem hagyhatják el, tehát rendőri felügyelet alatt állanak. (MTI.)

— **Tanítók a nyugdíjtörvények re-
viziojáért.** A Csongrádvármegyei Általános Tanító-Egyesület Szentesen tartott közgyűlése Blázsik Mihály csongrádi állami iskolai igazgató javaslatára elhatározta, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez felir az elavult nyugdíjtörvény módosítása érdekében. Az egyesület kívánsága, hogy az állami tanítók vétessenek ki az Országos Tanító Nyugdíj Intézetből s a többi állami tisztviselőkre érvényes törvény alapján nyerjék végellátásukat. A nem állami tisztviselők törvényének megfelelő módosítását kívánja az egyesület.

— **Gabonaáremelkedés Németországban.** A német márka csökkenése következtében Németországban a gabonaárak erősen emelkednek. (A zárójelben foglalt számok a szeptember 8-iki árat mutatják.) Az árak október 24-én a következők voltak: Buza 530 (402), rozs 440 (335), zab 450 (352), árpa 580 (440), köles 416 (260) márka q-kint. Németországban a gazdasági helyzet igen kedvezőtlen, mert a talaj kiszáradt volna miatt az átlagos területnek csak egyharmada van bevetve. Az áremelkedésnek jórésben ez is egyik oka.

— **Földigénylők figyelmébe.** Veszprém vármegye közig. bizottságának gazdasági albizottsága értesítette a várost, hogy Stankovics János kajdaci lakosnak Pápa város 8. sz. tkvi betéteiben foglalt birtokára Skublics Viktor valacsányi lakos földbérlettel kötött házszabvány szerződését, illetve ügyeletet 1921. évi október 13-án tartott ülésében tudomásul vette. Az értesítést a tanács azzal teszi közzé, hogy mindazok, akik földigénnyel bírnak s jelen tudomásvétellet sértve érzik magukat, fellebbezéssel élhetnek az Országos Földbirtokrendező Birósággnál, mely a vármegyei közig. bizottság gazdasági albizottságánál adható be folyó évi november hó 13-ig.

A film a mezőgazdasági szakoktatás szolgálatában. Korszakalkotó s hazánkban eddig még ismeretlen terv megvalósításával lép f. hó 13-án, vasárnap délután a „Pápvaidéki Gazdák Szövetsége” a nyílvanosság elé. Ugyanis régi tapasztalat az, hogy a szórákozlatva való oktatással lehet a leg hamarabb és a legnagyobb, legszebb eredményt elérni. A művelt nyugaton már régebbi idő óta felhasználják a mozgófénykép-technikát oktató előadások tartására, de hazánkban mindenesetre újításszámba megy a „Pápvaidéki Gazdák Szövetsége”-nek azon elhatározása, hogy a filmet a mezőgazdasági szakoktatás szolgálatába állítva járasszerie. mezőgazdasági oktató filmek sorozatos bemutatását tervezi minden oly községben, mely nagyságánál és lakosságának fogékonyságánál fogva ily kulturmunka gyakorlására alkalmas talajnak látszik. Ezen nagyhorderejű program megvalósításánál az első számottevő lépést a „Pápvaidéki Gazdák Szövetsége” f. hó 13-án délután teszi meg, amidőn 5 és 7 órai kezdettel a városi színház helyiségeiben mezőgazdasági oktató mozgófénykép-előadást rendez. Mindkét előadáson a következő filmek kerülnek bemutatásra: 1. A magvak fejlődése, az elvetés idejétől egészen addig, míg abból növény lesz. 2. A champignon (csiperke) gomba termelése. 3. A cukornád termelése és cukorra való feldolgozása. 4. „A rög”, dráma a falusi életből. Fentiekből kiténik, hogy a műsor úgy válogatott meg, hogy az nemcsak a mezőgazdálkodással foglalkozókra bír érdekességgel, hanem alkalmas arra, hogy minden tudnivaló embernek — tartozzék a társadalom bármelyik osztályához — ismeretei bővítésére alkalmas. Megjegyezzük még, hogy szövetségünk a kulturális tevékenységet össze óhajja kapcsolni a világháborúban testiáldozatot hozott vitézeink anyagi támogatásával s azért ezen előadásokból esetlegesen származó tiszta jövedelem 30% -át a Hadirokkantak Nemzeti Szövetsége pápai csoportjának juttatja. Tekintettel a kulturális és jótékony célra, felülfizetések közzétételével fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

Románia gabonakivitele. Romániában a gabonakivitel állandóan emelkedik. A tengerikivitel a tavalyi kivitt hátszorosan mulja felül. Nemcsak a tengeri, hanem más termények kivitele is, különösen az árpaé, nagy emelkedést mutat. 1921 január 1-től szeptember 1-ig terjedő időben a következő mennyiség került külföldre: buza 25 689 tonna, búzaliszt 12,928 tonna, rozs 52,411 tonna, árpa 268,041 tonna, zab 826,685 tonna és tengeri 670,370 tonna.

Állat az emberben. Szekszárdról jelentik: Példátlan kegyetlenséggel oltotta ki Szűcs Mihály jánoshalmi lakos a barátjának, Jacsó Sándornak az életét. Részeg állapotukban vitatkozni, majd civakodni kezdtek. Szűcs Mihály bicskájával is kikerült a zsebből. A felbőszült ember Jacsót először hasba szurta és miután a kését benne megforgatta, felhasította a hasát, majd mikor a szerencsétlen ember összeesett, felvágta a nyakútöregket. Szűcs Mihályt letartóztatták és beszállították a szekszárdi kir. ügyészség fogházába.

Mit tanítanak a fin iskolában Magyarországról. Nagyon sok rosszat tanítottak rólunk a külföldi iskolákban a háború előtt és a háború után is. Most jól esik halganunk, hogy van valahol a Keleti tenger partján egy rokonkép, amely szeretettel és el-lenség agitáció keresztüztében is elfogulatlan igazsággal emlékszik meg rólunk, magyarokról. A kultuszminiszterium által kiadott Néptanítók

Lapja közli az alábbi meghatóan kedves történetet: Egy magyar tanító utazgatott a finn vidéken. Kuppio táján egy finnországi tanítótól beszélgetett, aki így vázolta ezt a tantervet, amely a finniskolákban Magyarország ismeretét tűzte maga elé célul: Az anyanyelv keretében 3—4 olvasmányt tárgyalnak a magyar földről, dicső multjáról, népének szokásairól és munkaszeretéről. Vannak képeink a magyar pusztáról és minden évben legalább 2—3 órán át elbeszélgettünk a legnagyobb testvérnépről, amely az Alföldön telepedett le. Vannak népdalaink is a magyar földről. A földrajzban a szomszédos országok után azonnali Magyarországot vesszük. A történelemben sokszor megemlékezünk a magyar népvándorlásról, a honfoglalásról, a magyaroknak a törökkel folytatott harcáról, Hunyadi dicsőségéről, a magyar szabadságharcokról és Magyarország mai állami berendezkedéséről. Reméljük, hogy minél előbb megismeri ennek a sokat szenvedő népnek erényeit az egész világ. A sok veszteségben legalább ennyi nyereség legyen. Megismerik a magyar népet és akkor majd jobban meg is fogják becsülni.

Találattott egy csomag ruhanemű és egy ernyő; igazolt tulajdonosa a rendőrségen átvetheti.

Miért enyhébb a tél évről-évre Európában és Északamerikában? Ezzel a kérdéssel foglalkozik a „London III News”-ben Seriven Bolten angol csillagász. Bizonyos, — írja Bolten — hogy a mérsékelt égöv alatt valami titokzatos erő működik, amely a tél erejét évről-évre csökkenti. Az angol asztronómus megállapítja cikkében, hogy a gleccserek mind a két poluson állandóan visszafelé mennek a sarkpontok felé és pedig olyan rohamosan, hogy egy-egy év alatt, átlag másfél kilométerre tehető az a távolság, amelyet a polusok felé torlódásukban maguk mögött hagynak. Az erre vonatkozó megfigyelésekről pontos statisztikai feljegyzések állanak a csillagászok rendelkezésére, amelyeknek felvétele folyamán megállapították, hogy a föld tengelyének elhajlása évszázadról-évszázadra kisebb lesz. Ez a csökkenés évente körülbelül 0.5 perc, ami azonban elegendő ahhoz, hogy a napnak a polusokra irányuló tüz sugarait erejébe növelje, illetőleg nagyobb területre koncentrálja. Ez a közvetlen oka annak, hogy a téli temperatura évről-évre enyhül. Szibériában és Kanadában már kulturális szempontokból is fontos következményei tapasztalhatók az északi tél enyhülésének. Hatalmas, eddig lakatlan területek kezdenek benépesülni és hovatovább, mind élelnebben bontakozik ki a tudományos világ szeméi előtt az a jövendő kép, amely elégé sürűn lakott északi sarkvidék panorámáját mutatja.

Hornyolt cementeserép

kapható

KUNT TESTVÉREK

építőmestereknél PÁPA, Kertsor utca 27.

TOCSIK ÉS MIKA
rőfős-üzlete PÁPA Fő-tér 21. szám.
Gyolcs, vászon, sifon, kanavász, festett karton, női pamut- és gyapjuszövetek, barchet-árak, finom grenadinok, fejkendő stb., mindenféle rőfős-árak és különösen dús választék mindennemű férfi-szövetekben.
Szolid keresztény kiszolgálás.

ELSŐ KERESZTÉNY BIZTOSÍTÓ INTÉZET Rt.

amely kizárólag keresztény és nemzeti alapítás, elfogad olcsó díjtételekkel és kedvező feltételekkel tűzbiztosításokat, jégbiztosításokat, betöréses-lopás biztosításokat, élet- és népbiztosításokat.

Más társ-ságnál érvényben levő biztosításokat teljes felelősség mellett vesz át.

Igazgatóság:

Budapest, IV., Fővám-tér 2., fétem.
Főkirendeltségi székhelyek: Budapest, Győr, Debreczen.
Kirendeltségek: Szombathely, Kaposvár, Szekesfehervár, Szeged, Ezertergom, Kiskunfélegyháza, Nyiregyháza, Eger, Czegled, Kecskemet és Pápa.

ELADÓ

házak, üzletek és birtokok.

Árok-u. 20., Eötvös-u. 23. és Bocsor-u. 5. szám alatt fekvő

házak azonnal eladók;

ez utóbbi gazdálkodásra is alkalmas, 1/2 hold kerttel és gazdasági épületekkel.

Eladó továbbá egy üzlet, egy üzlethelyiségből, 5 szoba, konyhából álló ház, 200 —-61 kerttel, gazdasági épülettel.

Egy szoba, konyha, üzlethelyiség és műhelyhelyiség azonnal elfoglalható.

Pápa közelében levő faluban 20 katasztrális hold szántó és rét, újonnan épült 3 szobas urúházzal, gazdasági épületekkel eladó.

Bővebb felvilágosítást nyújt

dr. Vathy Gábor ügyvéd Pápa, Fő-tér 19. sz.

Darálás hoz

Motorbenzin	Gépolaj
Motorhengerolaj	Gőzhengerolaj
Sárga gépszir	Gyanta
Csapágyfém	Gépszij
Ponyva	Varrószij
Zsák	Klingerit
Mérlegek	Asbest Pakolások

békebeli minőségben garanciával raktárról azonnal kaphatók.

Hütter Vilmos

műszaki és gépkereskedőnél.

„Lister” angol motorok magyarországi képviselője.

PÁPA, Fő-tér 17. Telefon 121.

Szerkesztő: Dienes Sándor.

Laptulajdonos: Zsitavy Sándor.

Pápa, 1921 Főiskolai könyvnyomda.